

Adrianna Kaczmarek

Homo graphicus. Autoportret w grafice polskiej

Streszczenie

Analiza autoportretów graficznych pozwala rozwinąć opowieść o artystycznej osobowości przedstawicieli tytułowego *homo graphicus*, czyli człowieka graficznego. Termin ukuty przez Dorotę Folgę-Januszewską odnosi się do grafików, których charakteryzuje intelektualna „graficzna” postawa. Myślą oni graficznie, czyli wieloetapowo, do czego przyzwyczał ich proces tworzenia grafik, który opiera się na przynajmniej dwóch etapach, czyli opracowaniu matrycy oraz wykonaniu odbitki. Sprawnie adaptują nowe technologie, czerpią inspiracje z otaczającej materii, szybko reagują na zmianę kontekstów w polu sztuki i poza nim. Ta specyficzna postawa artystyczna twórców grafiki nie była dotąd przedmiotem badań. Aby ukazać charakter oraz przemiany tożsamości *homo graphicus* od czasu jej pełnego wyłonienia się pod koniec XIX w. do intensywnego rozwoju w dekadach następnych, każdy z rozdziałów poświęcony został wybranym wizerunkom własnym reprezentatywnym dla kolejnych dekad lub nurtów w polskiej sztuce XX i XXI w. Do autorów należą: Leon Wyczółkowski i Wanda Komorowska, członkowie grupy Bunt: Stanisław Kubicki, Jerzy Hulewicz i Stefan Szmaj, Jerzy Panek, Krystyna Piotrowska oraz Grzegorz Banaszkiewicz. Główna część rozprawy poprzedzona została charakterystyką zrębów polskiego autoportretu graficznego od XVIII w. do końca XIX w., aby wskazać pełną drogę rozwoju gatunku oraz postaw twórczych. Do omówienia wybranych autoportretów graficznych wykorzystano narzędzia metodologiczne z pogranicza historii sztuki i antropologii: historię odcisku (l’empreinte) Georgesa Didi-Hubermana oraz teksty Hansa Beltinga poświęcone dziejom ludzkich obliczy i jej obrazów.